

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 180.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

INOZEMSKA BORZA.
Curih, 7. oktobra.
Pariz 20.10, London 19.90, Nework 510,
Brusek 71.50, Milan 26.10, Madrid 46, Am-
sterdam 206, Berlin 115.50, Sofija 3.70,
Praga 15.10, Budimpešta 90.02%, Buka-
rešta 3.05.

V nedeljo se je vršil v Novem Sadu velik volilni sestanek, na katerega je prišlo več sto zastopnikov iz vseh krajev Vojvodine in Srema. Sestanka so se udeležili ministri dr. Kumanudi, Boža Maksimović, bivši ministri dr. Nikič, dr. Slavko Šećerov in dr. Svetislav Popović ter mnogo drugih odličnih zastopnikov prebivalstva

Danes jaz tebi, jutri ti meni

Poziv ljubljanskega oblastnega odbora RK prebivalstvu, naj priskoči na pomoč žrtvam suše

Ljubljana, 7. oktobra. Ljubljanski oblastni odbor Rdečega križa kraljevine Jugoslavije se obrača s tem iskrenim in resnim pozivom do vsega prebivalstva dravske banovine v mestih, trgih in vaseh ter trka na dobrotljivo srca, da naj

nujno priskočijo na pomoč našim rojakom v onih krških pokrajinah, katerim preti zaradi grozne letošnje suše popolna propast.

Usodepolna suša in pripeka letošnjega poletja, kakršne ljudje že davno ne pomnijo, je v predelih savske, vrbske, primorske in zelske banovine, a tudi na mnogih krajih ostalih banovin, uničila ne samo sadeže in žito na poljih, tako da prebivalstvo nima ničesar za hrano, ampak je zatrla tudi travo in bilje, tako da so travniki in pašniki ostali brez sena in olave.

Beda je nepopisna. Naš narod je že v težjih časih pokazal, kako je njegovo srce plemenito in usmiljeno in kako visoko pojmuje sveto dolžnost, kadar vidi svojega bližnjega, svojega brata, v nesreči in pomanjkanju. Tedaj se čustvo edinstva in bratstva, ki nas vse skupaj veže v človečansko občestvo, pojavi v vsej svoji prasilni dejavnosti. In tako imamo sedaj ne samo priliko, temveč vzvišeno dolžnost, da vsak poedinec in vsi skupaj pokažemo, da smo

ene sra in ene krvi in da obupni krik enega nesrečnega kraja v naši širši domovini najde odmev tudi v naši slovenski pokrajini, ki po umah in vremenjskih neogledah ni bila tako hudo prizadeta in se je letina v njej obilneje obnesla.

Vsak naj si pritrga vsaj nekaj in podari

onim, ki so ostali brez vsega, da bodo mogli čez zimo, ki stoji že pred duri, prehraniti sebe, svojo gladojučo družino in živino.

Rdeči križ kot dobrotvorna mirovna organizacija čuti svojo sveto dolžnost, da iskreno prosi in pozivlja ves narod, vse rojake

dobrega srca in plemenite duše, da s prispevki v denarju in blagu pomorejo blažiti nepopisno bedo, ki je zavladala v nekaterih naših pasivnih pokrajinah. Skrimo svoje potrebe na najnujnejše in podarimo, kolikor le moremo utrpeti, svojim bednim bratom in rojakom, da jim s tem življenje olajšamo in obstanek rešimo!

Danes jaz tebi, jutri ti meni! Najlepši vzgled milosrčnosti in dobrotlosti nam je dala prevzvišena kraljevska rodbina, ki je prva prihitela na pomoč gladojučim rojakom z visokimi darili v gotovini. Z združenimi močmi in vnetim sodelovanjem državnih, samoupravnih in cerkvenih činiteljev, vseh humanitarnih in prosvetnih ustanov hočemo tudi mi v vseh krajih dravske banovine zbirati darove, da jih po navodilih Centralnega narodnega odbora Rdečega križa v Beogradu odpremo tjakaj, kjer bo pomoč najnujnejše potrebna. — Vsi krajevni odbori Rdečega križa v naši banovini so dobili navodila, da naj nabirajo akcije kar najbolj pospešeno. Od našega dobrosrčnega naroda pa trdno pričakujemo, da naša prošnja, izrečena v imenu več tisoč bednih in gladojučih, ne ostane neuslišana.

Dvakrat daj, kdor naglo daj! Beda in glad ne trpita odlašanja. V Ljubljani, na dan sv. Mihaela 1931. Pod visokim pokroviteljstvom Njiju Velikanstva kralja Aleksandra I. in kraljice Marije. Ljubljanski oblastni odbor Rdečega križa.

Revija, na katero smo lahko ponosni

Konzorcij pod vodstvom arhitekta inž. Faturja je začel izdajati lepo revijo »Arhitektura«

Ljubljana, 7. oktobra.

Kdo je pred vojno govoril o slovenskih arhitektih? Le prav redko kak umetnik ali prijatelj umetnosti, saj se nam za našo arhitekturo ni bilo treba brigati, ker skoraj ni nismo zidali in arhitektov nismo potrebovali. Ko smo po potresu regulirali Ljubljano, smo vedeli za dr. Maksa Fabianija, pozneje nekaj čuli o Costaperariji, občudovali Jagrovo »Narodno kavarno«, sloves je užival celo Kochov hotel »Tivolci« v klasičnem narodnem slogu, a Plečnika so celo strokovnjaki poznali le iz češke umetniške revije »Volne smjere« in pozneje morda tudi iz dunajskih listov, zlasti pa iz klerikalnega hudomušnega »Kikeriki«, ki ga je vznemirjala njegova Zacherlova palača. Kakor rdeča ruta je ta programsko borbena stavba delovala na dunajskega bika — sedaj jo pa tudi že Dunajčanje pristevajo med svoja najznamenitejša poslopja, kar tudi je, saj pomeni pričetek nove dobe v arhitekturi.

Ni manj, kakor prepričujoče znamenje napredovanja in blagostanja v naši državi je nova revija »Arhitektura«. Ne bila bi potrebna in nikdar tudi ne bi nastala, če bi ne zidali tako mnogo. A zidamo pač, ker imamo denar. Vesel in tolažljaj pojav v gospodarski krizi je torej ta lepa revija, ki jo je pričel izdajati konzorcij pod vodstvom našega arhitekta inž. Dragutina Faturja. Nemci in Francozi ter drugi največji narodi imajo sicer obsežnejše revije o stavbarstvu, nimajo pa prav nič lepših. Ponosni smo na garbo naših podjetnih mladih arhitektov, ki izpreminjajo obraz našega doma po principih sodobnega sveta. Več med njimi jih slovi po vsem kulturnem svetu in arhitektura je prav ti sta stroka kulture, ki nas po njej pozna svet in po njej tudi objektivno pristeva med kulturne narode in ceni za vredne tekmece. Veseli nas pa tudi, da ta reprezentativna revija dokazuje naše narodno edinstvo. Med arhitekti ne ločimo več Slovencev, Hrvatov in Srbov, čeprav dela posameznih umetnikov govore vsak svoj jezik.

Revija sama pravi, da je nastala na podlagi dolgotrajnega pripravljalnega dela borbinih arhitektov iz Beograda, Zagreba in Ljubljane in ima namen, združiti sodobne arhitekture Jugoslavije in usmeriti pestro sliko stavbarstva sodobne Jugoslavije v premo črto enotnosti dela in izraza k enotnemu cilju.

Ker podoba ne rabi teksta, ga je tudi zelo malo, zato pa tem več odličnih in prav nazornih ilustracij. Po njih spoznamo dela arhitekta M. Vidakovića iz Zagreba in vilo za kiparja Ljoveta Dolinarja, ki mu jo je v Beogradu postavil ljubljanski konzorcij.

Narodno gledališče

DRAMA

Sreda, 7. oktobra: Dogodek v mestu Gogi. Red E.

Četrtek, 8. oktobra: Zaprt.

Petek, 9. oktobra: Pritličje in prvo nadstropje. Red A.

Sobota, 10. oktobra: Takšna je prava. Red C.

Nedelja, 11. oktobra: Kralj na Betajnovi. Ljudska predstava po nižjih cenah. Izven.

Dogodek v mestu Gogi, izvorna igra v dveh dejanjih, ki jo je napisal Slavko Grum in režiral višji režiser prof. Šest, se ponovi v ljubljanski drami drevo ob 20. za red E. — V četrtek ostane drama zaprt. — V petek pa bo vpriporjena Nestrojeva veseloligra »Pritličje in prvo nadstropje« za red A.

Prihodnja dramska premijera bo v sredo, dne 14. t. m. V režiji g. Debeveca se vpripori trojeanska igra s prologom »Vest«, ki jo je napisal Maurice Rostand.

OPERA

Začetek ob 20.

Četrtek, 8. oktobra: Laterna (Lucerna). premijera. Izven.

Petek, 9. oktobra: Zaprt.

Sobota, 10. oktobra: Viktorija in njen huzar, opereta, premijera. Izven.

Nedelja, 11. oktobra: Vijolika z Montmartra, opereta. Ljudska predstava po nižjih cenah. Izven.

Ponedeljek, 12. oktobra: Simfonični koncert opernega orkestra v Unionski dvorani. Izven.

Operna premijera. V četrtek dne 8. t. m. bomo imeli prvo operno premijero letošnje sezone. Na Jiraskov tekst je komponiral slavni češki skladatelj Novak opero, ki je na Češkem izredno priljubljena, odprla pa si je tudi več zunanji odzov. O postanku dela pravi skladatelj sam tole: Ko sem spoznal Jiraskovo dramo sem bil očaran in sem si jo takoj predstavljal kot opero. A mojster Jirasek, ki mi je bil sicer zelo naklonjen, ni dal dovoljenja za komponiranje. To me je tako zadelo, da skoro leto dni nisem bil za nobeno delo. Ko je mojster zvedel, kakšen udarec mi je dal s svojo odločitvijo, je nasposledje privolil za komponiranje »Laterna«. Dobil sem libreto, ki ga je napisal dr. Jelenik in sem šel takoj na delo in prva slika je bila v eni sapi skicirana. Naprej pa nisem mogel. Minuli so meseci in nisem mogel napisati note. Končno sem rekel pred Božičem 1. 1922: »Zdelaj vsaj skicirani začetek«. Šel sem zopet na delo, delal podnevi in ponoči in v 6 tednih je bila cela opera skicirana. Nato sem dobil bolezen v očeh in sem moral enemu svojih učencev štiri

Prvi smehljaj dojenčka

zazveni navadno po kopeli. Ko podajo neskončno majhna nežna zrnca PALMIRA-BABY PRAŠKA za posipanje na njegovo kožo, se dojenček veselo zasmeji. — Veseli se življenja in hladnega učinka po PALMIRA-BABY PRAŠKU.

Beleznica

KOLENDAR.

Danes: Sreda, 7. oktobra, katoličani: Justina, Dragonika, Sergij; pravoslavni: 24. septembra, Stevan.

DANASJNE PRIREDITVE.

Kino Matica: Arijana.
Kino Dvor: Poljub.
Kino Ideal: Ena od stih.
Prosvetni večer v Delavski zbornici ob 20. zvečer.

DEZURNE LEKARNE.

Danes: Dr. Piccoli, Dunajska cesta 6, in Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

Cankar v poljščini

Cankar polgoma postaja last vsega kulturnega sveta, prav posebno se pa njegov sloves širi med slovenskimi narodi in pravkar so kot 2. zvezek Jugoslovanske knjižnice, ki jo ureja prof. Julij Benešič, v Varšavi izšle njegove »Novelce«. Izvrstno jih je prevela soprega našega rojaka vseučiliškega docenta dr. Vojislava Moléta v Krakovem gospa Ela Molé, on sam je pa v uvodu knjige napisal o pisatelju in njegovih delih obširno razpravo, ki bo gotovo tudi pri Poljaki vzbudila željo spoznati tudi druga Cankarjeva dela.

Prevajalka je prav srečno izbrala najboljše Cankarjeve novele in prevela naslednje najzanimivejše: O človeku, ki je izgubil prepričanje; Krizev pot; Mimi; Pavličkova krona; O domovina, ti si kakor zdravje; Spomladi; Slamniki; Večerna molitev; Skodelica kave; Njena podoba; Moja mizica; Kakadu; Ogledalo; Gospod stotnik; Otroci in starci; Strah; Maj; Senec; Kostanj posebne sorte.

Prav gotovo sta Moletova ustregla poljski javnosti, prav tako pa nam, saj se za Poljsko tudi pri nas vedno bolj širi zanimanje in bo lepa knjiga posebno prav prišla onim, ki se uče poljščine. Knjiga se lahko naroči v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani.

Nesreče in neugode

Ljubljana, 7. oktobra.

Včeraj je bil zopet dan nesreč in neugod. Najtežja nesreča ee je pripetila na Jesenicah. Progovni delavec Feliks Repe, rojen 1. 1900, je na Jesenicah obiral trto, med obratovanjem se je premaknila lestev in padel je z ne. Pritelje je tako nesrečno, da se je nasadil na trebuh in nezavesten obležal. Snuči se ga z jeseniškim vlakom prepeljali v ljubljansko bolnico, kjer so ugotovili težke notranje poškodbe.

Josip Adamič, 3-letni sinček posestnika iz Lipljen pri Ljubljani je včeraj popoldne doma vtaknil roko v slamorezno klet, ki mu jo je zlomila. Fantka so prepeljali v bolnico. — Marija Link, žena vpokojenega rudarja iz Trčija, je včeraj doma na podstrešju nekaj iskala; ko je šla pa po stopnicah, ji je sporednilo in padla je. Zlomila si je levo roko in zadobila tudi notranje poškodbe. — Marija Novljan, posestnikova hčerka iz Mlačevca pri Grosupljem, se je pred tedni sprla s sosedovo hčerko. Njen oče jo je med prepričkom udaril s palico po roki in ji zdrobil kost. Ker se rana ni hotela zaceliti, je morala Novljanova v bolnico, kamor je prišla včeraj.

V ponedeljek ponoči se je peljal Karol Oček, zidar iz Sv. Križa, na kolesu domov, Ker ni imel svetilke, se je zaletel v nasprotju vozečega kolesarja, ki je bil tudi brez luči. Oba sta padla s koles. Oček se je zelo potolkel na glavi in ima tudi hude notranje poškodbe. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnico.

Ivan Kante, železniški upokojenec v Hrastih pri Mirni peči, je v terek v stiskem sadovnjaku obiral jabolka. Med obiranjem se mu je odlomila trila veja in je padel z drevesa. Zlomil si je desno ključnico. — V bolnico je moral tudi 59-letni prevzitar Janez Pretnar iz Radovljice, ki so ga napadli pijani fantje in ga hudo pretepli.

Lepe slike naših planin

Ljubljana, 7. oktobra.

Kako radi gledamo lepe slike naših veličastnih planin, smo videli snoti pri predavanju Cvetka Sviglja, ki je popolnoma napolnilo veliko dvorano Kazine. Predvsem so prišli seveda naši turisti, ki smo med njimi opazili tudi duševnega vodja alpinistov dr. Henrika Tumo ter predsednika SPD dr. Pretnarja s skoraj celim odborom. Krasne fotografije je občudovala tudi lektorica angleškega jezika na univerzi miss Copeland, ki je vsa presenečena in ginjena od tej priklji mimogrede izvedela tudi veselo novico, da ji je SPD glede na njene publicistične in propagandne zasluge za naše planine baje na Veliki planini pripravilo prav udoben kot, ki ji bo na razpolago ob vsakem času. Razen množice fantov so bile navzoče tudi soproge znanih turistov ter več občinskih svetovalcev, kakor n. pr. dr. Milan Šubie. in dr. Manjkal seveda ni ata Danilo, ki je postal navdušen alpinist, saj je vsak dan na Gradu, a za svojo 90-letnico, pravijo, da polje tudi še na Triglav.

V svojem predavanju je g. Svigelj zlasti poudarjal, da je dolžnost fotomaterija ujeti značaj objekta, ter s kratkimi besedami opisal svojo pot, podal je pa tudi fotomaterijem prav koristne tehnične podrobnosti. Pokazal je 90 svojih najlepših slik, ki je med njimi nekaj pravih umetnin, da je v resnici zaslužil tople aplavz, ki ga je z njim nagradilo zadovoljno občinstvo.

Nameščenci za pokojninsko zavarovanje

Zborovanje trgovskih in zobozdravniških nameščencev

Ljubljana, 7. oktobra.

Snoči so se zbrali v Unionski trgovski in zobozdravniški nameščenci. Zborovanje je sklicala Zveza privatnih nameščencev, ki ima svoj sedež v Zagrebu, podružnice pa med dr. v Ljubljani, Mariboru in Celju.

Začenja se plesna sezona. Zamorska goiba na vseh krajih in krajih nas aliko celo nekoliko prevrta — saj ni tako hudo, pravimo. Mladina si pa itak ni nikdar z ničemer belila glav. Tako je tudi snodi šla v Unio — v veliki dvorani je rohnel jazz. Toda samo ustavljali so se pred vzhodom, kakor so pihali v prvo naistopje v belo čvrstano. Ni jih bilo baš mnogo, toda bilo je največ mladine — dokaz, da je začela tudi ona misliti, živeti.

Predsednik ljubljanske podružnice Zveze privatnih nameščencev g. Ivan Milnar je otvoril zborovanje s pozdravom na prisotne in jim pojasnil, da je na dnevnem redu v prvi vrsti razprava o pokojninskem zavarovanju trgovskih in zobozdravniških nameščencev, nakar je povzel besedo podpredsednik Zveze g. J. Petelan.

Govornik je v izčrpnem, nad uro trajajočem govoru orisal mišerni položaj trgovskih in zobozdravniških nameščencev, odkril vzroke njih trde življenjske borbe ter začrtal program dela, da si priborijo svoje življenjske pravice, h koncu je pa poudarjal velevažan pomen organizacije za nameščence.

V povojni dobi opažamo čedalje bolj ozromen gospodarski prevrat, čigar posledice so vedno občutljive in težje. Rekorden razvoj tehnike, racionalizacija — pa brezposelnost in beda ter splošno obubožanje so pojavi, ki nas silijo vedno bolj misliti.

Trgovski nameščenci ni nič manj prizadet kot navadni ročni delavec. Dejstvo je, da danes težje živi kot je pred vojno, čeprav so bili tedaj še v marsičem skoraj fevdalni časi. Takrat je bila večina uslužbencev stalno nameščena, lahko so pa tudi računali na osamosvojitve. Po vojni so se pa razmere temeljito izpremenile. Govorimo o nadprodukciji blaga in delovnih močeh, posledica je večje število brezposelnih. Zato je tudi možno večje izkoriščanje, ker je cena delovnih moči povsem padla. Nameščenceva plača je tako nizka, da ni niti misliti na varčevanje za starost ter onemoglost.

Zato si morajo nameščenci začrtati delovni program. Priboriti si morajo socialno zaščito — zakonodajo — da jim bo zagurana eksistenčni minimum, treba je skrajšati delovni čas, urediti vprašanje starostnega zavarovanja in spraviti zakon o delovnem času in naredbo o odpiranju in zapiranju trgovin v sklad.

Predvsem mora nameščencev stremeti, da se pokojninsko zavarovanje razširi na vso državo, kot predvideva pred tremi leti izdelani načrt Pokojninskega zavoda in po katerem morajo biti zavarovani pri PZ tudi trgovski in zobozdravniški nameščenci. Čujejo se sicer glasovi, da naše gospodarstvo ne prenese moderne socialne zakonodaje, vendar so pa trgovci pred temi leti pristali, da so trgovski nameščenci zavarovani pri PZ ter se obvezali tudi plačevati določene prispevke za to zavarovanje. Zdej se delodajalci temu protivijo, ker tudi oni vedno bolj čutijo gospodarsko krizo.

Potem je govornik pojasnil, kakšne ugodnosti nudi nameščencem pokojninsko zavarovanje.

Ne more se še reči, kdaj bo uveden zakon o socialnem zavarovanju, ki bi konvencional trgovskim in zobozdravniškim nameščencem. Zato je tudi v ospredju vprašanje, ali se naj uvede prostovoljno pokoj-

ninsko zavarovanje, dokler se ne bo zakon o pokojninskem zavarovanju razširil na vso državo. Nameščenci so za to, vendar pa, da plačujejo samo prispevke kot jih predpisuje zakon. Baje so tudi nekateri trgovci za to zavarovanje.

Govornik je dokazoval, da je v interesu trgovcev samih, ako se izboljša položaj njihovega uslužbenstva. Čim sigurnejši je obstoj nameščencev, s tem večjim veseljem bo delal.

Trgovski nameščenci pa niso le brez zavarovanja, temveč tudi brez kolektivne pogodbe. Eksistenčni minimum ni določen, nobene podlage ni, ki bi določala plače. Njih mesečne plače kolebajo med 500 do 2000 Din.

Delodajalci splošno smatrajo, da je rešitev gospodarske krize v podaljšanju delovnega časa. Toda kaj pomaga, če je trgovina odprta noč in dan, ako ni kupca! Delovni čas je treba regulirati. Zakon o delovnem času in naredbo o odpiranju in zapiranju trgovin je treba spraviti tako v sklad, da se zakon ne bo mogel več kršiti. Zdej smejo biti trgovine odprte 12 ur, delovni čas je pa maksimiran na 10 ur. Na deželi pa ne poznajo niti nedeljskega počitka.

Vse te naloge morajo izvršiti nameščenci, a morejo jih le v organizaciji. Organizacija ne sme počivati niti trenutno.

Dovolj jasno je gotovo vsakemu, je deljal govornik, da je organizacija najboljša delavčeva zavarovalnica in da v njo vložen denar ni vržen proč. Zveza privatnih nameščencev je n. pr. samo letos izdala za podpore brezposelnim 200.000 Din.

Govornik je žel za svoja živahna in tehtna izvajanja viharno odobravanje.

V kratkih besedah je potem izpregovoril g. Ažlokar v imenu nameščencev ter navedel nekaj drastičnih primerov, kakšne žalostne razmere vladajo sploh na škodo nameščencev.

K besedi se je še priključil podpredsednik Pokojninskega zavoda g. Vrančič ter obrazložil, kakšne ugodnosti nudi PZ svojim zavarovancom, kaj je PZ prav za prav, ako si zavod prizadeva, da bi se pokojninsko zavarovanje raztegnilo na vso državo in tudi da bi spadali pod to zavarovanje trgovski in zobozdravniški nameščenci. Povedal je tudi, kako je pokojninsko zavarovanje urejeno v drugih državah in da to vprašanje tudi pri nas ne sme biti rešeno najslabše. Bavi se je tudi z žalostnim položajem zoboteknikov, ki od lani več ne spadajo med duševne delavce in pod pokojninsko zavarovanje, ker ne smejo več segati pacientom v usta.

Tudi g. Vrančiča so poslušalci nagradili z živahnim odobravanjem.

Ker se ni več nihče priključil k besedi, je g. Petelan prečital resolucijo shoda trgovskih in zobozdravniških nameščencev, ki jo ZPN pošlje na pristojno mesto.

Predlaga se, da se naj pokojninsko zavarovanje, kot ga predvideva omenjeni projekt PZ, razširi na vso državo, naj se uvede kolektivna pogodba za trgovske nameščence in naj se obnovi naredba o odpiranju in zapiranju trgovin.

Resolucija je bila soglasno sprejeta.

Stric in nečakinja.

— In naravoslovja se tudi učite v šoli, Jelca?

— Da, striček.

— No, pa mi povej, od katere živali izvira kožuhi, ki ga nosi tvoja mamiča.

— Od papana.

Dnevne vesti

— Nove uradne ure v finančnih uradih. Dravska finančna direkcija razglasa, da so od 1. oktobra 1931 do nadaljnjega določene za vse oddelke te direkcije in za vse davčne in katastrske uprave na njenem področju sledeče uradne ure: ob delavnikih od 8 do 12 in pol in od 15 in pol do 18, ob sobotah od 8 do 14, ob nedeljah in praznikih je dežurna služba od 9 do 11 ure.

— Pregled kartiranja ambulantnih pošt in prevoza neposrednih sklepov v okrožju dravske direkcije pošte in telegrafa v Ljubljani. Veljaven od 15. maja 1931. Izdal poštni oddelek ministristva za promet v Beogradu. Tiskarna dravske direkcije pošte in telegrafa v Ljubljani. Brošura obsega 184 strani velike osmerke. V njej je popisano poslovanje 25 ambulantnih pošt ter navedeno število uradnikov in zvanjnikov, ki poslujejo pri vsaki potujoči pošti. Vseh v ambulancah zaposlenih uradnikov je 17, zvanjnikov pa 38. Vrh tega posredujejo neposredne sklepe v osebnih vlakih še poštne in železniški službenici. Stalnih krajevskih pošt, ki poslujejo na enem in istem mestu, imamo pa 350.

— Znamke 1000letnice hrvatskega kraljevstva. Prometni minister je dovolil, da pridejo s 1. novembrom v promet pretiskane znamke 1000letnice hrvatskega kraljevstva z napisom »Kraljevina Jugoslavija« in sicer znamke po 50 para, 1 Din in 3 Din. Znamke po 50 para in 1 Din se bodo prodajale po 50 para dražje, one po 3 Din pa po 1 Din dražje. Ta presežek pojde v korist centralnega tobačnega odbora, nominalna vrednost pa v blaginjo. Te znamke bodo v prometu do 3. aprila 1932.

— Nova javna lekarna na Viču. Kr. banska uprava dravske banovine razpisuje na tečaj za podelitev lekarniške koncesije v svrhu otvoritve nove javne lekarne na Viču pri Ljubljani. Prošnje je treba vložiti do 1. novembra.

— Iz železniške službe. Premeščeni so strojevodje Ivan Anđel iz Bos. Broda v Mladonovac, Franjo Čepelnik iz Učice v Lajkovac, Franjo Čadož iz Zelenice v Mostar in Ivan Lisec iz Sarajeva v Varaždin.

— Novi mednarodni vozni red. Konferenca, na kateri bo določen novi mednarodni železniški vozni red, se bo vršila letos v Londonu. Zastopana bo tudi naša država in sicer po štirih delegatih. Beograjska železniška direkcija je poslala v London L. Miloševića in M. Jovanovića, zagrebška Josipa Horvata, ljubljanska pa Milana Petka. Naši delegati so že odpotovali v London.

— Primorski hotelirji na Čehoslovaškem. Čehoslovaško-jugoslovenska liga v Crkvenici je sklenila organizirati ekskurzijo hotelirjev Hrvatskega Primorja na Čehoslovaško. Odziv je bil velik. Iz Crkvenice se je prijavilo že 10 hotelirjev pa tudi s Sušaka, Raba in drugih krajev Hrvatskega Primorja prihajajo prijave. Primorski hotelirji posetijo Bratislavo, Brno, Olomouc, Plzeň, Pardubice, Prago in Budjevice. Ekskurzija bo za širjenje zanimanja za naš Jadran na Čehoslovaškem velikega pomena.

— Hrvatski planinci na Mrzlici. Hrvatsko planinsko društvo »Runoliste« v Zagrebu priredi v nedeljo 11. t. m. za svoje člane skupni izlet na Mrzlico.

— Zanimive letalske vaje v Zagrebu. Včeraj so se vršile v Zagrebu zanimive vojaške letalske vaje, pri katerih je sodeloval ves letalski polk. Polk je dobil nalogo braniti Zagreb, kateremu so se bližali sovražni aeroplani. V pitlihih 8 minutah je bil ves polk pripravljen braniti mesto. Čez 10 minut ni bilo na letališču nobenega aeroplana več.

— Pasivna resistenca zagrebških pekov. Zagrebški peki so nehali peči bel kruh in peko namesto njega kruh iz slabše bele moka. Cene polnega kruha so seveda enake cenam belega, ki ga v Zagrebu sploh več ne peko. Namesto rženega pa peko črn kruh. Tržno nadzorstvo je naprosilo pristojne oblasti, naj mu pomagajo pobijati pasivno resistenco pekov.

— Poštni zvanjnik zadel 400.000 Din. Glavni dobiček 400.000 Din je zadel na zbiranju v ponedeljek srečka št. 168.187. To srečko je imel poštni zvanjnik iz Novoga Sada Erdeli, ki mu je bil denar takoj izplačan.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo deloma oblačno, v splošnem pa lepo vreme. Včeraj je bilo po vseh krajih naše države lepo in toplo. Najvišja temperatura je znašala v Beogradu 22, v Ljubljani 21,6, v Skoplju 21,2, v Zagrebu 20,4, v Sarajevu 18,3, v Mariboru 15,8. Posebno toplo je seveda v Dalmaciji, kjer se že jutraj grejejo na soncu skoraj tako kakor pri nas opoldne. Davi je kazal barometer v Ljubljani 766,2, temperatura je znašala 7,8.

— Pobeg iz kaznilnice v Begunjah. Te dni je iz kaznilnice v Begunjah pobegnila 40letna Terezija Studenič, rojena Smolič iz Sarajeva.

— 70 hl mosta za 400 Din. Iz Siska poročajo, da je trgavec v polnem razmahu in da so vinogradniki s pridelkom zadovoljni. Cene so pa smešno nizke, v Moslavini prodajajo most po 75 para. Neki vinogradnik je prodal ves svoj pridelek gostilničarju za 400 Din in gostilničar je dobil za ta denar 70 hl mosta.

— Zasledovani morilec. Oblasti zasledujejo 20letnega Alojzija Možina, ki je baje koncem avgusta umoril posestnico Viktorijo Deklava v Košanin in je pred zasledovanjem italijanskim organom pobegnil iz zasedenega ozemlja v našo državo.

— Očeta ubil. Kmet Mato Tometič iz Pitončar na Hrvatskem se je sprl na trgovski svojimi očelom Grgom, napadel ga je z motilko ter mu zadal več težkih ran, končno ga je pa še teptal z nogami. Vsega okrvavljenega je odvedel v klet in odšel svojo pot. Starec je v kleti kmalu umrl, sin se je pa prijavil orožnikom.

— Žena prepričala možev samomor. V ponedeljek se je hotel zastrupiti v Splitu trgovski potnik in službenec podružnice Meinla Karlo Golja. V zadnjem hipu je pa prišla v sobo njegova žena, ki mu je izgrgala stekleničico s strupom iz rok. Nekaj strupene tekočine je bil že popil in zato so mu v bolnici izprali želodec. V smrt je hotel zaradi neprijetnosti v službi.

— Ciril — Metodova družba prosi svoje podružnice, da vpošljejo nabrano članarino in druge prispevke po položnicah.

— Damsko perilo, ribana, šifon in svilen, v krasni izbiri, Sterk nasl. Karničnik Stari trg 18.

— Obledela obleke barva v različnih barvah in plisirana tovarna IOS. REICH.

— Nosečim ženam in mladim materam pomore naravna Franz Josefovica grenčica do urejenega železnice in črke. Glavni zastopniki modernega zdravilstva za ženske so preizkusili, da »Franz Josefovica« voda v največjih slučajih učinkuje hitro, sigurno in brez bolečin. »Franz Josefovica« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Zvočni kino Ideal

Olga Čehova
Trude Berliner
H. Ad. Schlettow

v filmu življenja hamburške luke

Ena tistih

Nove popevke! — Krasna igra! — Prvič v Ljubljani!

Ob 4., pol 8. in 9 1/2 zvečer.

Iz Ljubljane

—lj Obnova hiš. V Pražakovi ulici se obnavlja trinadstropna hiša (štev. 10) last Tomaža Mencingerja. Obnovo izvršuje stavbno podjetje Ivan Slokan. V Langusovi ulici je dobila zadnje dni lepo zunanje lice enonadstropna vila (štev. 11), ki je last inž. V. Turnška. Obnovo je izvršilo stavbno podjetje Anton Mavrič. V Svabičevi ulici je obnovevala in prebeljena prilična hiša (štev. 7). Nje gospodar je Ivan Ogrin. V Zvezdarski ulici je prebeljeno prilično gospodarsko poslopje in vrtna ograja poštnega ravatelstva. Na Resljevi cesti bo nekoliko obnovljena enonadstropna vila (štev. 15), last ge. Helene Sayer. Poslopje bo obnovil zidarski mojster Močetič. Tako se naše mesto na vseh koncih in krajih lepša in obnavlja.

—lj Tramvajska dela proti št. Vidu. Ob cestišču so izkopane jame, v katere bodo zabetonirali traverze oziroma železobetonske stebre. Jame so izkopane od remize do Zapuž. Ob jamah leže traverze in nosila za dovodno električno žico. Gradnja tramvajske proge se je zavlekla, ker se niso prispelne tirnice. Na remizi sta montirani dve električni uri. Take ure so montirane tudi v vseh sobah uradnega poslopja. V sobah se niso položili parketi, kar pa se v kratkem izvrši ter izroči lično poslopje svojemu namenu.

—lj Kanalizacija Čopove ulice. V zapadnem koncu Čopove ulice, to je od Resljeve ceste v smeri proti Kolodvorski ulici, koplejo delavci štiri metre globok jarek ter polagajo vanj obsežne betonske cevi, da bo tudi ta del ulice kanaliziran.

—lj Železobetonski most, ki veže Groharjevo in Riharjevo ulico, je že poraben za prehod in vozovni promet vsaj za silo, ker mi cestišče na levem kakor na desnem bregu še popolnoma dograjen.

—lj Obnova ljubljanskih spomenikov. Za Robbinim spomenikom pred magistratom in spomenikom Sv. Trojice na Kongresnem trgu je prišel na vrsto še Hrenov križ na Ambrozevem trgu. Naknadno se obnavlja še napis na spomeniku Sv. Trojice. Črke so bile domala nečitljive. Zdaj jih obnavljajo in zlatijo. Tako bo ta spomenik povsem obnovljen.

—lj Z naših cest in ulic. Resljevo cesto so zadnjo soboto s cestnim valjarjem nekoliko izravnali in izgladili. Najbolj hite z izboljšanjem Linhartove ulice. Nasipajo jo z debelim gramozom, čistijo obcestne jarke, strgajo strjeno blato in koplejo tratičke ob hodnikih. V kratkem se bo vršil po tej cesti velik osebni in vozovni promet, zakaj vsi svetli so že bližju. Na Detelovo ulico, ki veže Valjunovo in Robbinovo ulico, vozijo gramoz, prest in strjeno blato, da napravijo porabno cestišče za vozovni promet.

—lj Regulacija Matičnega parka je v glavnem končana. Park je prekopan in urejen; po dolgem je v sredini izpeljana pot med gredicami, ograjen je pa z nizko kamnitim ograjo, podstavkom, na katerem stoji v medsebojni razdalji kakšnega poldruga metra piramidasti stebriči, ki spominjajo nekoliko na cestne odbijače. Pred Gl. Matice ograjo prekinjajo široke kamnite stopnice in tako tudi ob straneh parka, stranske stopnice so pa ožje. Stopnice so sestavljene iz starih kamnitih stopnic izpred magistrata, kamen za ograjo so pa dobili od porušenega obrežnega zidovja pri tromostovju. Na obeh straneh glavnega vhoda so že deloma tudi postavljene po trije kamniti podstavki za spomenike naših skladateljev, ki jih že izdeluje kipar Lojze Dolinar. Ob hiši Gl. Matice so postavili štiri masivne visoke stebre, okrašene s kapitli, ki bodo nosili balkon. Dela s to regulacijo je mnogo.

—lj Na prvem simfoničnem koncertu letošnje sezone se bo izvajala Brahmsova II. simfonija. Brahms je zadnji izmed klasikov, Slovonom simpatičen že zato, ker je bil obževalitelj in protektor nesmrtnega Dvořaka. Živel je na Dunaju ter imel pri kritiki in občinstvu velike uspehe. Drugo simfonijo

je pričel pisati Brahms v poletju l. 1877. v Porečah ob Vrbskem jezeru. Naši kraji na Koroskem so ga prevzeli tako, da je bil ves navdušen in začel pisati delo, o katerem prav sam, da zveni tako veselo in ljubko, kakor da bi bila napisana nalašč za mladi poročni par. Prvič so izvajali simfonijo dunajski Filharmoniki 30. decembra 1877. leta z velikanskim uspehom in tretji stavek Allegretto so morali ponoviti. Po prekratni se druga simfonija prvič izvajala v Ljubljani. Nastopi orkester 70 članov pod vodstvom skladatelja Škrjanca. Steber orkestra je operni orkester, sodelujejo pa člani orkestralnega društva Glasbene Matice in konservatoristi. Predprodaja v Matični knjigarni.

—lj Prva številka opernega gledališkega lista je izšla danes z vsebino, ki se nanaša na premijero Novakove opere »Laterna«. Gledališki list urejuje Matija Bravničar. Dramskega gledališkega lista pod uredništvom Frana Lipaha, pa so izšle do sedaj 4 številke. Gledališki list se dobiva pri blagajni in biljetirjih.

—lj »Kolo jugoslov. sester v Ljubljani« vjudno naznanja, da je moralo žrebanje efektivne loterije meseca oktobra preločiti radi nepričakovanih ovir. Isto pa se vrši neprekinjeno meseca decembra t. l. — natančni datum se javi pravočasno po časopisih — kar blagovoli slavno občinstvo upoštevati. Iskreno se prosi, da velikodušni dobrotniki in prijatelji »Kola« pridno segajo po srečkah, katerih dobrobit je namenjen »Dečjemu domu« Franje Tavčarjeve v Kraljevi.

—lj Sokolska župa Ljubljana. Seja zbor društvenih načelnikov sokolske župe Ljubljana bo v nedeljo, dne 11. oktobra 1931 ob 9. uri zjutraj v mali dvorani sokolskega doma na Taboru. Dnevni red: 1. Poročilo župnega načelstva. 2. Župni zlet in druge župne prireditve v letu 1932. 3. Župni vadijski tečaj v mesecu oktobru t. l. 4. Informativna razprava o pripravah za vsesokolski zlet v Pragi l. 1932. 5. Določitev delovnega programa do konca leta. 6. Služajnosti. Vse brate društvene načelnike in sestre društvene načelnice oziroma njih namestnike(ce) bratsko pozivamo, da se seje zanesljivo udeležijo. Zdravo! Župno načelnstvo.

—lj Vsi Belokranjci, ki živijo v Ljubljani, se vabijo na prijateljski razgovor, ki se vrši danes ob pol 9. uri zvečer v mali dvorani restavracije Zvezda. Predmet: Kako pomagati Belokranjci, ki je letos radi suše težko prizadeta. Pripravljalni odbor.

—lj Drevi ob 8. uri zvečer v dvorani Delavske zbornice IV. delavski prosvetni večer z bogatim sporedom. Vstop prost.

—lj Otvoritevna pesna vaja SO »Preporod« se bo vršila v soboto 10. t. m. izjemoma v dvorani Trgovskega doma polprokreditelstvom častnega jamskega komiteja. Vodi ga pesni mojster Jenko Zateček točno ob pol 20. Vse ostale pesne vaje se bodo vršile vsako soboto ob pol 20. v areni Narodnega doma.

—lj Jutri film »Vihar na Montblancu«. ZKD bo predvajala v petek in soboto ob 14.15 v prostorih Biltneza kina Matice grandiozni velealpinski govoreči film »Vihar na Montblancu« z Leni Riefensthalom v glavni vlogi. Istotako nastopijo v tem filmu najslavnejši turisti in plezalci. Tudi ljubitelji zimskega športa bodo prišli v tem filmu bogato na svoj račun. Največja senzacija v tem filmu pa je gotovo znameniti pilot Ernest Udet, ki s svojim letalom pristane visoko gor na ledeniku montblanskega masiva. Na film opozarjamo že danes.

—lj Ljubljanski Sokol je z današnjim dnevom uvedel telovadbo starejših članov ob pol 19. do pol 20. ure zvečer, ki se bo za enkrat vršila vsako sredo ob tem času v društveni telovadnici v Narodnem domu.

Sestre, ki bi želele posestati to telovadbo, vabimo, da se prijavijo vodniči vrste v telovadnici sami pred pričetkom telovadbe 517n

—lj Pevsko društvo Ljubljanski Zvon. Drevi ob 20. vaja mešanega zbora.

—lj Cetrkovski plesni tečaj — Jenkove sole prične jutri ob 20. v Kazini. Pouk movitete »Quickstep«. Vabljene posebej g. oficirji in uradniki-ce. Študenti-nje znižano članarino. 516n

—lj Zvišanje pristojbine v javnih straniščih. Pristojbina v ljubljanskih javnih straniščih se je zvišala od 50 par na 1 Din.

—lj Stanko Zajc izročen sodišču. Včeraj popoldne je policijski nadzornik G. Močnik zaključil preiskavo proti Stanku Zajcu, ki je v razburjenosti nehoti zadavil svojega brata Valentina, in davi je bil Stanko izročen sodišču.

—lj Razne tatvine. Mehaniški vajenec Anton Srebotnjak je pustil včeraj svoje kolo z aktivko v veži OUZD na Miklošičevi cesti. Ko je prišel od zdravnika, na kolesu ni bilo več aktivke, v kateri je imel brišajo in steklenico mleka. Srebotnjak ima 150 Din škodo. — Pleskarskemu mojstru Blažu Jančarju je bilo včeraj v gostilni Pengov za Gradom odpeljano 400 Din vredno kolo znamke »Rablac«. — Podobno smolo je imel tudi zidarski polir Jože Seršan, ki mu je nekdo odpeljal kolo izpred hiše 38 na Dunajski cesti. Kolo je znamke »Dürrkoppt«, vredno okrog 2000 Din. — Čevljarji pomočnik Feliks Kepic, zaposlen v Polakovi tovarni, je pustil med umivanjem v strojni svojo zapestno uro, ki mu jo je nekdo izmaknil. Ura je srebrna, vredna 350 Din.

—lj Tvrška klavirjev in glasbil Alfonz Breznik je sedaj na Aleksandrovi c. 7. 98

Kino Ljubljanski dvor
Telefon 2730.

Samo še danes
Greta Garbo
v krasnem ljubavnem filmu

POLJUB

Ob 4., 1/2 8. in 9. uri zvečer!
Cene 4.— in 6.— Din
pri vseh predstavah

Češka sodba o blejskem turniriu

Turnir bo v zgodovini šaha v celoti rezerviran dr. Aljehinu — Zaslužno priznanje mladi generaciji

Mednarodni šahovski turnir na Bledu je vzbujal veliko zanimanje tudi v zunanjem svetu in ni skoraj večjega inozemskega lista, ki bi ne bil o njem poročal. Tudi brnske »Lidove Noviny« priobčujejo v nedeljski številki o njem daljše poročilo, v katerem pravijo:

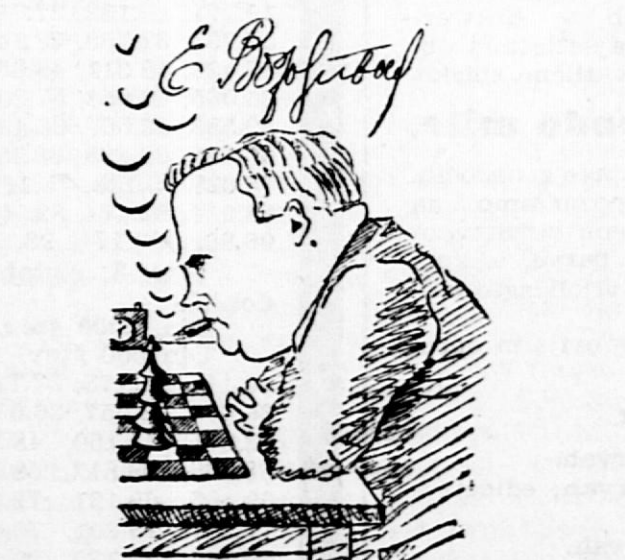
»Zaključek blejskega turnirja ni bil več presenečenje, določil se je samo točno vrstni red zmagovalcev, ki za zgodovino šaha ne more imeti velikega pomena, kajti v nji bo turnir v celoti rezerviran Aljehinu. V zgodovini šaha je zelo malo turnirjev, na katerih bi bil en mojster tako zasenčil druge udeležence, da bi postali iz njih same statisti za njegov uspeh. Vendar se pa lahko izmed sedanjih svetovnih mojstrov vsak pohvali s podobnim uspehom in celo prvi med njimi Steinitz, ki je moral čisto s trdom braniti svoj naslov, ima na svoji listi turnir na Dunaju leta 1873, kjer je dobil izmed 27 partij 22 in pol. Anglež Blackburne mu je bil sicer z 21 in pol točkami na videz zelo blizu, v resnici pa njegov uspeh ni bil tako velik, ker ga je dosegel med 82 partijami, kajti takrat se je igrala v položaju 1:1 še odločilna partija tako, da je bilo mogoče slab rezultat še popraviti.

Bolje lahko primerjamo Aljehinovo zmago s sijajnimi Laskerjevimi uspehi v Londonu l. 1922, kjer tekmeči tudi niso resneje ogrožali nobenega teh mojstrov. Primerjava s temi rezultati je tem točnejša, ker je manjka vsakemu izmed treh mojstrov na teh turnirjih najvernejši tekmeč — Laskerju dr. Tarrasch, Capablanca Lasker, Aljehinu pa Capablanca. Teoretično seveda smemo trditi, da bi ne mogli izpremeniti izida turnirja, ker ne moremo misliti, da bi dosegli tako visok odstotek točk. Praktično pa o tem vendar ne dvomimo, kajti že njihova navzočnost sama po sebi bi gotovo vplivala na igro svetovnih mojstrov na omenjenih turnirjih.

Tako razmišljanje pa seveda ne more zmanjšati uspeha dr. Aljehina, ki je na Bledu drugič dokazal, da nadkriljuje sodobne mojstre za cel razred. Njegovega uspeha ne more zmanjšati niti okolnost, da nekajkrat ni izgubil partije samo po sreči — morda bi imel eno točko manj, toda kaj bi pomenilo to pri razdalji 5 in pol točk, ki ga loči od najbližjega tekmeča? Nasprotno, njegova ostra kombinacijska igra, njegovo prizadevanje igrati vedno za vsako ceno na zmago, kaže zelo jasno, da je Aljehinov duševni fond mnogo bogatejši od onega njegovih predhodnikov in da Aljehin še ni zaključil svojega razvoja.

Poleg Aljehina se je šahovski svet zanimal tudi za mlade mojstre Flohra, Kashdana, Pirca in Stoltza. Izmed njih je Pirc odpadel in ni dosegel niti cele tretjine točk, čeprav se ji je temo približal. Pač pa je bil uspeh drugih treh sijajen, kajti vsi trije so se uvrstili med kandidate za svetovne mojstre. Če torej noben ni popolnoma prodir, so se vendar ti trije definitivno uvrstili med najboljše mojstre in na bodočih turnirjih bo treba z njimi vedno računati tako, da jim je karjiera zagotovljena. Poleg tega so vsi trije šele v prvem razvoju — ne da se torej ugi-

bati, do kam pridejo in da-li ta ali oni ne bo nekoč ogrožal Aljehinovega naslova.

Zanimivo je opazovati, kako so se borili s starejšimi mojstri razen Aljehina, proti kateremu so dosegli izmed šestih partij tri remis. V borbi s tremi najmočnejšimi: Bogoljubovim, Niemcičevim in Vidmarjem — so tesno podlegli 8:10 točkam. Na zmago starih ima tu levi delež Bogoljubov, ki se je na tem turnirju specijaliziral na borbo proti mladim mojstrom, računajoč med te tudi Colleja in Pirca, proti katerima je izmed 10 partij izgubil samo pol točke. V borbi proti nadaljnjim trem

starejšim mojstrom — Tartakowerju, Kostiću in Spielmannu — je imela mlada trojica že več sreče z razmerjem 11:7. Omeniti je še treba, kako so se mladi mojstri borili med seboj. Bila je ostra borba, izmed 12 partij celih 9 remis. Najboljši je bil Flohr s 3 in pol točkami, za njim Kshdan in Stoltz 3, zadnji Pirc z 2 in pol točkami.

V splošnem je bil turnir sijajna prireditev, na katero je lahko mladi šah Jugoslavije zelo ponosen. Največje zaslugu zanj si je pridobil vseučiliški profesor v Ljubljani g. dr. Milan Vidmar, čigar vsakodnevna predavanja v ljubljanskem radiu je z zanimanjem poslušal ves svet.

Esperanto

V Zenevi je izšla te dni 43. številka vestnika mednarodnega urada dela v esperantu. Ta esperantski vestnik izhaja kot priloga mesečniku »Esperanto«. Profesor klasične gimnazije v Bygösczi M. Sygnarski je spisal prvo učno knjigo esperanta za srednje šole. — Na kongresu društev za Društvo narodov v Budimpešti je bil sprejet predlog angleške delegacije, naj bi Društvo narodov sklicalo mednarodno konferenco, ki bi imela na programu tudi vprašanje pomožnega mednarodnega jezika. V resoluciji je esperanto označen kot važno praktično in že preizkušeno občevalno sredstvo. — Ameriški esperantisti so začeli izdajati periodični vestnik, posvečen propagandi esperanta med mladino; vestnik se imenuje »Juna Amerikana Esperantisto«. — V Amsterdamu izhaja glasilo nemških esperantistov, v katerem priobčuje ing. J. Isbrücker vtise s svetovne manifestacije esperantistov v Krakovu. Kot primer naklonjenosti holandskega ministristva esperantu navaja, da je bil že 10krat oficijelni zastopnik ministristva na svetovnih esperantskih kongresih. — Znamenito delo italijanskega pesnika G. Papirija »Storia di Christo« je izšlo v esperantskem prevodu. Z izdajanjem vedno obsežnejših in pomembnejših del dokazuje esperantska literatura sposobnost tolmačiti vsako človeško misel. — V Angliji je bila ustanovljena zveza železničarjev esperantistov. Esperanto podpirajo vneto tudi švicarski železničarji, zavečajo se, da koristijo s tem ne samo sebi, temveč tudi tujcem prometu svoje domovine. — Septembarska številka esperantskega mesečnika »Internacia Pedagogia Revuo« priobčuje med drugim tudi članek o najmočnejši metodi pouka v esperantu. — Londonski klub esperantistov, ustanovljen l. 1903, je izdal lepo opremljen propekt o programu svojih zborovanj v mesecih september-december. V decembru priredi tudi božični bazar. — Dunajsko založništvo za kulturna raziskovanja priobčuje v svoji publikaciji »Leksikon življenja« v 3. zvezku tečaj esperanta pod vodstvom dr. Pfeffra. — »Bohema Esperanto-Servo« v Podštejnu na Orl. pripravlja 10. jubilejno izdajo priljubljene esperantskega adresarja. Adresar se lahko naroči do konca oktobra. — Klub esperantistov v Kraljevem gradu je izdal 400 letakov o tečaju in predavanju praškega prof. dr. A. Pitlika o pariski kolonialni razstavi.

OTROŠKE NOGAVICE iz črnega ključa

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše

V šoli.

— Mihec, povej nam, koliko je polovica desetine.

— Mnogo ne bo, gospod učitelj.

Emile Gaborian:

53

Vampirji velemesta

Roman

Sluga je ubogal in odprl Andreu vrata velike, zelo bogato okrašene sobe. Sredi sobe je stal gospod, vtrčel v rokah kos stola, čigar ostanki so se valjali pred njim po tleh.

Monsieur de Gandelu je imel sicer že šest križev na ramah, toda človek bi mu jih bil prisodil k večjemu ne. Bil je mož visoke postave, krepkih mišic in širokih pleč; v domačem, z atłasom podšitem plašču se očividno ni prilegal posebnemu dobro. Široka halja, kakšna je nosil v mladih letih, bi mu bila ljubša.

Vsekakor je imel pravico govoriti o svojem premoženju, kajti stekalo se je iz dveh plemenitih virov: iz dela in varčnosti. Vendar se pa s svojim bogastvom nikoli ni bahal. Rad je govoril o svojih mladih letih, ko je moral lažiti po lestvicah in si služiti vsakdanji kruh s trdim delom.

Ko so se vrata odprla, je vzkliknil: — Kdo me pa nadleguje?

— Povabili ste me na sestanek, gospod, — se je oglasil Andre.

Podjetniku se je zjasnilo čelo. — Ah, to ste vi! — je vzkliknil.

Le naprej, mladi mož, priti niste mogli v ugodnejšem trenutku, kakor je ta. Veseli me, da ste prišli. Izvolite sedeti — če je sploh še kaj celih stolov tu.

Sluga je imel prav ko je trdil, da je njegov gospod zelo razburjen. Šel ni bilo v kabinetu skoraj nobenega kosa pohištva, ki bi ne bil tako ali drugače polomljen.

Rad vas imam, gospod, — je nadaljeval monsieur Gandelu, — in sicer zato, ker ste iskreni, brez zvijač, ker imate dobro srce, neomadeževano čast in resno voljo delati ljudem dobro. Poleg tega ljudje delo in to znam ceni. Potrebujete sto tisoč frankov za večje delo? Na razpolago so vam proti tridestmletni obrestim. Vrnili jih boste, kadar boste hoteli. Ah, če bi imel hčerko, ki bi vam bila všeč, bi dejal: Evo ti stotisočakov, dečko, tvoji so, tu je denar, njena dota... in sezidal bi vama še hišo.

Andre ni poznal monsieur Gandelu toliko, da bi razumel, od kod veter piha.

— Človek se mora ustrahovati, preden se lahko zanese samo nase, — je odgovoril.

— To je res, — je pritrdil Gandelu z globokim glasom, ki je pričal, koliko trpi; — vi niste nikoli poznali roditelev. Zato tudi ne veste, kaj je oče, dober oče... Vi bi imeli svojega očeta radi.

Obmolnil je in ker Andre ni odgovoril, je naenkrat vprašal:

— Ali poznate mojega sina?

Glas in nenadno vprašanje monsieur Gandelu sta pripomogla, da se je Andreu posvetilo v glavi. Pred seboj ima očeta, ki primerja svojega sina z mladim možem, čigar inteligenco in delavnost visoko ceni.

— Doletele me je čast, da sva se z monsieurom Gastonom dvakrat ali trikrat srečala, — je odgovoril.

Gandelu je planil pri teh besedah pokonci, kakor da bi ga bil kdo udaril po obrazu, in srdito je vzkliknil:

— Tristo vragov! Nikar ne izgovarjajte vpričo mene tega imena! Gaston! ... Kaj res mislite, da se imenuje moj sin, Nicolas Gandelu. Gaston? Pri krstu je dobil ime Peter, po mojem pokojnem očetu, ki je bil po poklicu kopač, toda pri tem mož, da malo takih. Moj glupi sin se tega imena sramuje. Seveda, mnogo lepše se sliši Gaston... Toda če bi bilo to že vse, bi skomignil z rameni in molčal. Ali ste pa videli njegove vizitke? Dal si je natiskati Gaston de Gandelu, na robu pa krono. Markiz! Pomislite, on, sin, moža, ki je nosil zidarjem malto. Markiz! Jaz, njegov oče, si pa še nisem obrisal s hrbita sledov vreč, v katerih sem nosil mavce.

— No, ne smete mu zameriti, mladi ljudje imajo včasih take muhe, — je pripomnil Andre.

Toda Gandelu ni spadal med ljudi, ki odpravljajo take otročarije.

— Ne! — je odgovoril z naraščajočo nevoljo, — tega ne morete zagovarjati. Moj gospod sin se me sramuje. Nositi čisto ime, brez madežev, mu je v breme. Zato si je zavoljo ljudi prisvojil besedico de... Če mu pravijo natakariji v restavraciji »gospod markiz«, je v sedmih nebesih. Idi!... Revšče ne vidi, da se norčuje iz njega.

Andrevo stalšče je postajalo vedno bolj mučno in kočljivo. Mogoče bi bil dal, če bi se bil mogel izogniti vsem tem zaupnim informacijam, izvirajočim iz očetove jeze, pa ni mogel priti do besede, oditi se pa ni upal.

— Šele dvajset let je star, — je nadaljeval Gandelu, — pa je že sit življenja. Po cele noči popiva. Toda to je tudi moja krivda, predobro sem bil z njim. Ko mi je umrla žena, mi je ostal samo on. Ali veste, kaj ima tu? Knežje stanovanje, dva lakajja in štiri konje. Vsak mesec mu dam poldrugi tisoč frankov, najmanj toliko jih pa še sam izvabi od mene. Navzlic temu pa povsod pripoveduje, da sem skupuh in oduher; vso dobo svoje uboge matere je že pogljal.

Kar je umolnil in strašno prebledel. Ustnice so se mu krčevito tresle, iz oči so mu švigale iskre.

Vrata so se bila namreč odprla in vstopil je Gaston, ves nališan in polizan. Vstopil je kar s klobukom na glavi in cigaro v ustih, vesel, podjeten.

— Dober dan, očka! — je pozdravil starega. — No, kako se ti kaj godi? Toda oče je ves ogorčen odskočil in zakričal:

— Nazaj, ne približuj se mi!

Mladi Gaston je presenečeno obstal in se vprašujoče ozrl na Andreja.

Stari je zadržal bolesten krik človeka, ranjenega v srce, in zamahnil z lesnim naslonjalom stola tako preteče, da je sin prestrašeno odskočil.

Andre je skočil med očeta in sina.

— O, ne bojte se, saj sem še pri zdravi pameti! — je dejal stari.

Iz japonskih dela evropske oči

Kako se Japonci vedno bolj prilagodevajo zapadu in opuščajo stare običaje

Naglo razvijajoča se industrija, ki zahteva tesnejše stike z inozemstvom, je posegla močno tudi v življenje Japoncev. Padajo stare tradicije, stari običaji se vedno bolj umikajo modernemu življenju in pravilni orijent izgublja svoje čare. Namesto ličnih starih hišic graje tudi Japonci moderne nebotičnike, čarobni vrtovi se umikajo industrijskim podjetjem, pospešeni tempo življenja prinaša tudi v rodbinskem življenju Japoncev bistvene izpremembe. Izginil je kimono in z njim tudi težki plašči, umetne prirečke japonskih žen je nadomestil mikado.

Evropska moda na Japonskem zdaj že prevladuje, z njo so pa prišli tudi evropski običaji. Modernizirana je tudi vzgoja japonske mladine. Celo rasa sama se pričenja počasi izpreminjati in bodoče pokolenje najbrž ne bo samo večje postave, temveč tudi močnejše telesne konstrukcije. Japonska mladina je naravnost prisiljena telovaditi, da se telesno utrudi in da izginejo povešene rame, ki so tako značilne za japonsko raso. S telovadbo hočejo mladini poravnati tudi krive noge. V ta namen zatirajo staro navado sedeti na tleh prekrižanih nog, kar je po mnenju japonskih zdravnikov oviralo ravno rast ter povzročalo povešena ramena in krive noge.

Težnja Japoncev po izpopolnitvi njihove rase je tako močna, da delujejo z vsemi sredstvi za čim boljši razvoj ne le bodoče, temveč tudi sedanje generacije. Japonci bi se radi čim bolj približali in prilagodili Evropecem tudi na zunanaj. Zato se radi podvržejo posebnim operacijam. Dobre japonske kirurge ljudje kar oblegajo in operacije potlačene nosu so na dnevnem redu. Največji problem je bila pa operacija podolgovatih poševnih oči, po katerih se Japonci najbolj razlikujejo od Evropecev. Zda je tudi ta problem rešen. Dr. Kozo Uchida v Tokiu izpremeni brez bolečin Japoncem poševne oči v velike, okrogle in široke odprte oči Evropecev. To je edini zdravnik, ki se peča s to novo očesno operacijo, in zato ni čuda, da ne more vsem ljudem ustreči. Njegov tajnik ne more sprejeti vseh prijav, kar gre čakačim pacientom večkrat na živce.

Dr. Kozo Uchida je napravil že 10.000 posreženih operacij in njegova spretnost je tako razvita, da osreči Japonca z velikimi, okroglimi očmi v petih minutah. Stara zdravniška veda je ujemljiva la podolgovatost in poševnost japonskih oči z drugačno obliko lobanje in očesnih mišic. Pravi vzrok orientalskih oči je pa nakopičena maščoba v vekah, ki so preveč obtežene in silijo na oči. Zdravniki so si na vse načine prizadevali odstraniti iz vek maščobo, toda vedno se je zopet nabrala in čisto še več, kakor prvotno. Dr. Kozo Uchida pa ne odstranjuje maščobe iz vek, temveč stisne veko v gubo

in pod pritiskom maščoba kmalu sama izgine. Največja tajna te operacije je v veko v gubo. Čez pet dni šiv odstrani in posebni nitki, ki jo rabi kirurg, da sešije rana se zelo hitro celi, ne da bi zapustila najmanjšo brazgotino. Dr. Kozo Uchida je pa napravil že tudi več posreženih operacij, s katerimi je izpremenil barvo in izraz oči. Gotovo bi imel tudi pri nas mnogo hvaležnih pacientov, posebno pa pacientk, če zna res pričarati očem poljubno barvo.

Če se bodo Japonci tudi v bodoče tako hitro prilagodevali zapadu, pride kmalu čas, ko ne bomo več govorili o japonskem tipu, ker bo nasilno prilagoden evropskemu tipu. Pa tudi v stavbah in stanovanjski opremitvi med Japonsko in zapadom kmalu ne bo več razlike. Tudi v tem pogledu stari običaji na Japonskem hitro izginjajo. Ze sama razvrstitev stolov v japonskem stanovanju je prinašala veliko izpremembo v domačnosti in družabnem življenju. Tudi moderne Japonke se že močno razlikujejo od svojih mater.

Izprememba življenja pa vpliva tudi na izpremembo značaja in zaenkrat se še ne da povedati, v kateri smeri se bo razvijal in izpreminjal značaj japonskega ljudstva. Dosedanja značilna lastnost Japoncev je bila vplivnost in skromnost, ki so jo vtepavali otrokom že od zibelke in ki je veljala med Japonci za najlepšo čednost vobče. Tudi ubogljivost japonskih otrok je bila vzorna in roditelji so doslej po svoji volji odločali o poklicu svojih otrok, imeli so pa tudi odločilno besedo pri sklepanju zakonske zveze. V tem pogledu imajo že zdaj hude preglavice, kajti življenjski nazor otrok se ne skladajo več z njihovimi nazorji. Ne preostaja jim drugega nego prilagoditi se in svoje zahteve glede otrok revidirati.

Radioaktivnost krvi

Italijanski zdravnik dr. Giacomo Protti nadaljuje s poskusi sira Alberta Abramsa in znanega ruskega učenjaka Gureviča. Napravil je že zanimiva odkritja o radioaktivnih lastnostih človeške krvi, ki utegnejo imeti važne posledice v zdravniški praksi. Gurevič je ugotovil, da izločajo žive celice med svojimi normalnimi življenjskimi funkcijami žarke doslej malc znanih lastnosti, ki vplivajo na delovanje pripadajočih organičnih delov. Dr. Protti je pa ugotovil, da imajo radioaktivne lastnosti krvi podooben neposredni vpliv na človeški organizem, če spravimo kri v organizem v obliki injekcije.

Injekcije italijanskega zdravnika niso istovetne s transfuzijo krvi, ki je že dolgo znana. Pri transfuziji se nadomesti manjkajoča kri s svežo, pri krvnih injekcijah se pa spravi v organizem samo neznatna količina krvi in sicer ne neposredno v sistem krvnega obtoka, temveč večinoma v obliki injekcije v

mišičevje. Med mišice vbrizgana kri izloča žarke, ki lahko povzročijo v organizmu nov tok elektronov. Izžarevanje krvi se izpreminja po tipu in zdravstvenem stanju človeka. Poskusi so pokazali, da je kri raznih ljudi različno radioaktivna. Dr. Protti trdi, da se giblje radioaktivnost krvi pri ljudeh od 25 do 90, v bolnem organizmu je pa lahko sploh ni. Tudi kri popolnoma zdravih ljudi nima vedno enake radioaktivnosti.

Novi prezident republike Chile
Kandidat vladnih strank Don Juan Esteban Montero je bil z veliko večino glasov izvoljen za prezidenta.

Zemljepisni muzej v Leningradu

V Leningradu so otvorili te dni bogato založen in krasno opremljen zemljepisni muzej, in sicer v bivši palači grofa Bobrinskega, ki so jo sovjeti razlastili za zbirke, nakopičene pod carskim režimom. Tu so zbrani bogati zakladi, dostopni javnosti, kajti v zbirko so prišli samo predmeti nedvomne vrednosti. Med drugim je v muzeju tudi dragocena zbirka instrumentov in pripomočkov, ki so jih rabili raziskovalci od najprimitivnejših iz starih časov do najbolj kompliciranih, ki se rabijo sedaj za proučevanje polarnih krajev in morskih globin. Posebnik vidi tudi način ohrane celih pokrajinskih valstev in rastlinstva.

Posebna privlačnost je pa 2500 m dolga Piasetska panorama. Panorama, ki se premika po valjarjih, kaže karakteristične kraje ogromne ruske zemlje, raztezajoče se od Dnjeptra in Dvina do Tihga oceana. V dveh urah vidi gledalec pred seboj prizore, ki se začnejo z ravninami ob Volgi in gredo preko skalnatega Urala ob transsibirski železnici tja do Velikega oceana.

VALET EXPRES se je preselil na Mestni trg 5, II. nadstr

Lika, kemično čisti, pošije, modernizira; tudi obrne damsko ali moško garderobo. — Likanje Din 18.—, obračanje Din 280.—. — Poseben oddelek za uniformiranje, likanje in popraviljanje uniform gg. častnikom in uradnikom.

Car in moč cvetlic

1911. Blumenhof, Helligom, Holland. 1931.

Naša splošno znana cvetličarna, slovita po svojih krasnih cvetličnih kulturah in udeležbi na razstavah v Antwerpen, Londonu in Parizu nudi letos ob svoji dvajsetletnici obstoja svojim cenjenim odjemalcem jubilejsko cvetlično zbirko

Bogata bo v barvah, vonjave bodo mile.

Naj ob tej priliki nihče ne pozabi počastiti nas z naročili. Ljubiteljice in ljubitelji cvetlic pa posebej opozarjamo na omenjeno našo jubilejsko zbirko, ki je sestavljena strokovno-znanstveno in bodo v njej zastopane izbrane barve, kakor: rdeča, bela, modra, rumena, roza, vijolična, vijoličasto-modra in črna.

Pri pošiljavi se vsaka vrsta rastlin posebej ovije in opremiti z imenom.

Zbirka bo obsegala:

40 tulipanov, navadnih, in 40 polnih v 4 barvah.
10 hijacint, navadnih, in 10 polnih v 4 barvah; edinstveno tako glede barv kakor finega vonja.
15 narcis, navadnih, in 15 polnih v 4 barvah.
25 Crocus ali zimске kraljice, 25 holandskih Iris.
25 Muscarius (zelo ljubke), 30 zvoncekov.
10 Madona-lilij, 25 Scilla Siberica.
50 cvetličnih čebulic, prepariranih za sobno kulturo, in sicer od hijacint, tulipanov, narcis in Crocus (sestava od nase).

Ravnanje s cvetlicami je zelo preprosto in bo opisano v naših navodilih (v nemškem, francoskem in angleškem jeziku).

Pogoji: Naprejšnje plačilo 12 R. M. Povzetje na dom 13 R. M. Nagla pošiljatev blaga po pošti. — Dvojna zbirka 22 R. M. — Za trgovine na debelo posebni pogoji in cene. — Vsaki pošiljati dodamo zastoj 10 Pola Negri-telohov (cve-točih ob Božiču).

Ribiške potrebščine

vedno v zalogi
F. K. KAISER, puškar, Ljubljana, Kongresni trg.

OCARINJENJE

vseh uvoznih in izvoznih in tranzitnih pošiljk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi

RAJKO TURK

carinski posrednik, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice). — Revizija pravilnega zaračunavanja carine po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno.

Žrebanje drž. razr. loterije

Dne 2. oktobra 1931 so bili v državni razredni loteriji izžrebani naslednji dobitki:

Din 2.000 štev. 34.155, 67.524, 87.193,
Din 500 štev. 9.744, 13.887, 17.995, 17.925, 17.981, 19.167, 19.104, 19.135, 19.185, 19.171, 19.132, 27.719, 27.796, 29.263, 33.780, 33.798, 33.766, 34.159, 34.180, 35.399, 37.718, 37.703, 37.768, 38.148, 38.107, 38.195, 39.571, 39.578, 42.999, 42.988, 44.122, 44.115, 47.444, 47.426, 48.311, 48.335, 48.384, 48.369, 48.377, 48.317, 49.434, 49.441, 53.822, 56.044, 56.021, 56.065, 56.058, 57.304, 57.400, 58.878, 58.869, 58.813, 58.835, 59.585, 59.504, 59.570, 59.556, 59.583, 59.567, 66.439, 66.443, 66.498, 66.408, 66.469, 66.459, 67.584, 67.529, 68.716, 69.126, 69.145, 69.138, 69.191, 69.140, 69.499, 69.404, 69.490, 69.415, 72.091, 72.084, 75.078, 75.032, 75.028, 75.133, 75.105, 75.175, 75.120, 75.187, 75.178, 76.676, 76.699, 76.684, 76.610, 77.239, 78.014, 82.474, 82.485, 86.938, 87.238, 89.178, 96.651, 96.822, 96.826, 96.841, 96.831, 96.891, 96.801, 98.174, 98.109, 98.192, 98.142, 98.952, 98.969, 98.921, 98.901, 98.950.

Dne 3. oktobra 1931 so bili v državni razredni loteriji izžrebani naslednji dobitki:

Din 2.000 štev. 34.178, 59.529, 78.077, 81.294,
Din 500 štev. 1.879, 8.084, 8.016, 9.715, 9.952, 16.084, 17.911, 17.988, 18.000, 19.144, 19.147, 27.778, 27.725, 29.268, 29.275, 29.246, 33.784, 34.182, 34.156, 34.173, 34.174, 35.379, 36.668, 36.657, 36.633, 36.649, 37.736, 38.136, 38.165, 38.174, 38.135, 38.177, 39.549, 39.568, 42.971, 44.150, 48.343, 49.480, 53.831, 56.010, 56.020, 56.019, 58.853, 58.833, 58.871, 58.866, 58.812, 59.508, 59.506, 59.569, 66.484, 67.540, 67.599, 68.764, 68.761, 68.701, 69.106, 69.121, 72.093, 73.992, 75.011, 75.056, 75.071, 75.001, 75.111, 75.150, 77.206, 77.287, 76.601, 76.661, 76.671, 78.054, 81.295, 86.959, 86.918, 87.235, 87.903, 87.914, 89.144, 89.139, 89.154, 89.119, 82.494, 96.669, 96.625, 96.656, 96.834, 96.848, 96.821, 96.882, 96.832, 98.119, 98.951, 98.992, 98.904.

Zaradi telefonskega sprejemanja ne jamčimo za točnost števil. Za male dobitke izžrebane srečke zamenjamo za neizžrebane, tako da bodo mogli naši igralci nadajevati igranje na visoke dobitke. Zamenjavali bomo neobvezno in samo toliko čas, dokler bo kaj neizžrebranih srečk na razpolago. Zamenjavo bodo vršile tudi vse podružnice »Jutra« onim, ki so pri njih kupili srečke. Žrebalo se bo vsak dan skozi en mesec.

Opozarjamo naše igralce že sedaj, da je državna razredna loterija za prihodnje koło znižala število srečk na polovico in bodo izgledi za dobitke zato znatno večji. Zato pa bo stala cela srečka za vsak razred Din 200.—, polovična Din 100.—, četrtina pa Din 50.—.

Zadružna hranilnica r. z. o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Pet pleskarskih pomočnikov

samo prvovrstne moči sprejemn takoj.

IVAN BRUNČIČ, pleskarstvo, Ljubljana, Kolodvorska ul. 23

PREŠUTE

(prekajene surove šunke) pravi domači dalmatinski proizvod odlične kakovosti razpošiljamo po Din 40.— za kilogram franko-franko. A. Mitrović i sinovi, Split, 2744

SLIKE ZA LEGITIMACIJE izvršuje najhitreje

foto Anton Mancini

Rožna dolina pri Ljubljani.

podružnica: Jesenice na Gor.

BUKOVA DRVA

TRBOVELJSKI

PREMOG

pri tl.

„KURIVO“

LJUBLJANA, Dunaj-

ska cesta štev. 33

(na Balkanu)

Telefon 34—34

Vsa pleskarska in soboslikarska dela

izvršuje točno, solidno in po konkurenčnih cenah pod garancijo

J. HLEBS

družba z o. z.

pleskarstvo in soboslikarstvo Ljubljana, Sv. Petra c. 33.

Strojepisni pouk

dnevni in večerni tečaji. Učna ura 4 Din. Vpisovanje vsak dan. — Christofov učni zavod Ljubljana, Domobranska c. 7. 7221

Predtiskana ročna dela za vse!

Stenski prti Din 7.—, Stenski prti rdeče ali modro obrobjeni Din 10.—, prtički od 1.— Din naprej, blazine, milie itd. Novi vzorci, čisti tisk, dobro blago.

Matek & Mikeš, Ljubljana

poleg hotela štrukelj

Vezenje zaves, perila, monogramov, entlanje, ažuriranje. »Breda« žepni robci komad Din 2.—, beli in barvasti batist žepni robci vezeni komad Din 6.—.

OSVALD DOBEIC

Ljubljana

PRED SKOFLJO ŠTEV. 15

priporoča svojo bogato zalogo galanterijskega, kratkega in modnega blaga po najnižjih cenah.

Velika izbira vseh vrst nogavic, D. M. C. in C. M. S. predmetov.

NA DEBELO!

NA DROBNO!

HALO!

HALO!

Vsa pleskarska, sobo- in črkoslikarska dela prevzema in strokovno izvršuje

Josip MARN, družba z o. z. pleskar, ličar

sobo- in črkoslikar

LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 9

Cene zmerne!

2784